

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 8-00 зок.
Чвертьрічно 18-00
Піврічно 30-00
Річно 60-00

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зок., Німеччині 7-50 зок.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болга-
рії 7-50 зок., Австрії 7-50 зок.,
Зімба адреса і зок.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Справлення друкарської похибки.

Вчора на тому самому місці подали ми за-
вітку про зорганізування Українського Громад-
ського Комітету Допомоги Страждальній Украї-
ні. У передостанньому розділі цієї замітки за-
кралася дуже прикра помилка, яка зробила не-
розумілим дотичне місце замітки, а саме, в то-
му розділі пропущено слово „емігрантських“.

Передостанній розділ вчорашньої замітки
має звучати так: „До Ділового Комітету звій-
шли: ред. Вас. Мудрий як голова, пос. З. Пелен-

ський і д-р Іван Гижа, як секретарі, пос-ка Міле-
на Рудницька як заступниця голови і пп. В.
Кузьмович, о. Блозовський та Вол. Целевич як
члени Комітету. В Діловому Комітеті зарезерво-
вані два місця (в тому одно місце заступника
голови) представникам українських емігрант-
ських установ і одно місце представникові мо-
лоді. Діловий Комітет дістав право кооптуван-
ня нових членів споміж членів Загального Гро-
мадського Комітету в випадку потреби“.

Господарські дива на Волині.

Луцьк, 20. VII. 1933 р.

I.

Про катастрофальне положення селян-хлі-
боробів писали ми вже стільки, що було б зай-
вою річю повторювати це. Одно хіба треба до-
дати: селянське хліборобство котиться в бе-
зодню. Селяни вже так обтяжені різними за-
дагостями, карами, судовими й егзекуційними
оплатами тощо, що врожай цього року власти-
во вже не належить до них.

Міське населення убожіє, ринок корчиться,
ціни на сільсько-господарські продукти падають.
Надії на високоцінні на сезонні продукти за-
гали.

Низький рівень господарської культури та
брак організації унеможливають збут цих
продуктів на дальшу відаль. Заходи торго-
вельно-промислової палати покищо йдуть на
користь гуртівників-експортерів. „Гміни“ та
соймикові підпарати та всякі „жаргонні“ коо-
перативи й союзи — це самоомана й забавка
зайків.

Хлібороб, опинившись в такому критично-
му положенні, природно шукає своїм тверезим
розумом не сумніваних обіцянок, а правдивих
шляхів до кращого. І приходить до висновку,
що йому треба виявити власну ініціативу, влас-
ними ж руками підняти своє господарство та
створити переробний і закупово-збутовий апа-
рат. Себ-то мати „Сільського Господаря“, мо-
лочарні та кооперативи для загального закупу
й збуту і т. д.

Річ природна й зрозуміла, а з погляду го-
сподарської економіки — не тільки корисна,
але й спасенна. Та на Волині своя логіка й
економіка.

Для ілюстрації подаємо деякі факти.

II.

В кінці травня ц. р. в Рівному відбулися ор-
ганізаційні збори філії „Сільського Господар-
я“, а дня 12. VI. зголошено новозасновану фі-
лію до реєстрації в воєніському уряді. У від-
повідь на це зголошення рівенський староста п.
Каньскі, покликаючися на арт. 4. розпор. пре-
зидента з 27. X. 1932 р. і на закон про товари-
ства, вислав до ради філії на руки п. М. Негре-
бського таке повідомлення:

Sprzeciwiam się założeniu Filii u Równem Krajowego
Gospodarskiego Towarzystwa „Silskyj Hospodar“ we Lwo-
wie, ponieważ istnienie takiej może spowodować zagro-
żenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.
Zgodnie z. p. 3. art. 75 Rozp. Prezydenta R. P. z dnia 22.
III. 1928 r. (Dz. U. R. P. N. 36. poz. 341) decyzji niniejszej
Miej nie uzasadniam.

Чудодійний п. 3 парагр. 75! Поступ очевид-
ний. Колиб не таке широке розуміння цього
арт., очевидно, треба було б подати мотиви
протитиву й докази, чим саме культурно-госпо-
дарська організація, що працює вже понад 30
літ і ніколи нікому й нічим не загрожувала, те-
пер почала загрожувати Рівному й рівенському
повітові, а може навіть і державі.

У Крем'янці філія „С. Г.“ самому місту не
загрожує. Зате кружок „С. Г.“ дуже загрожує
сеху Новий Почаїв. Тому на зголошення в тому
селі кружка „С. Г.“ крем'янський староста ли-
стом з дня 26. VI. ц. р. повідомив ошкідливості

nie zerwalam na zalozenie oddzialu Krajowego Go-
spodarskiego T-wa „Silskyj Hospodar“ we wsi N. Poca-
jów, ponieważ powstanie omawianej organizacji może spro-
wodować zakłócenie spokoju lub porządku publicznego...

Про факти закриття низки кооператив, а в
останньому часі одної з найкращих молочарень
у Козлині на Рівненщині казати не будемо.

Наведемо тут один лише факт, що мав місце
в с. Оряниці на Сарненщині, яка тепер прилуче-
на до волинського воєводства. Селяни цього
села задумали заснувати кооперативу. Органі-
заційну справу взяв на себе Я. Правник. Зголо-
сив до староства організаційні збори й одержав
посвідку. Однак поліція збори розв'язала. Зго-
лошені були до староства інші збори і цим ра-
зом відбулися. Однак Я. Правника покарано
на 20 зок. Крім цього, переведено в нього реві-
зію, заарештовано збори і інші акти, а йо-
му самому закинуто бандитизм і підпали та
арештовано. Тепер він на волі.

Ні в моменті самих зборів і після заснова-
ння кооперативи нічого такого в селі не стало-
ся, що загрожувало б порядкові чи спокоеві.

III.

Зате життя дає нам такі протилежні факти.
„Експрес Ілюстровани“ подає (ч. 199):

„В м. Колках на Лучині юрба селян вчи-
нила бешкет. Поліція арештувала селянина Се-
кулу з Чермошна за те, що він відмовився за-
платити за постій. Секула вдарив поліціянга.
Збіглося біля 1000 селян, що почали кидати в
поліціантів деревом, кийками і т. д.“

Як бачимо, тут порядок і спокій були за-
грожені. Але ні в Чермошні, ні в інших селах,

ЗБІЖКА Й ПАШУ, ДОРІБОК ВАШОЇ ЦІЛО-
РІЧНОЇ ПРАЦІ

обезпечайте від огню лише

В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

з яких зіхалися селяни до Колок, нема й ніколи
не було ні „Просвіти“, ні кооперативи, ні „Сіль-
ського Господаря“.

Поліційна хроніка щодня приносить бага-
то фактів загрози порядкові, спокоеві, люд-
ському життю й майну з усіх повітів Волині.
Переглядаючи її, стверджуємо, що ці факти
мають місце саме у тих селах, де ніколи не бу-
ло, а як були, то зачинені „Просвіти“ й коопе-
ративи. Річ цілковито зрозуміла: де брак куль-
тури, де злидні, де нема саморятункової акції
шляхом організації, там мусить гніздитися зло-
чинство й деморалізація: вбивства, крадіжки,
грабунки й т. д.

Отже, спротиви й недозволювання культур-
но-освітніх і господарських організацій, як
„Просвіти“, кооперативи, молочарні й „Сіль-
ський Господар“, неаблагане життя мотивує по
своєму: це для загрози порядкові, спокоеві й
безпеці публичній. Так говорять факти.

Життя дає і інші факти: там, де працювали
„Просвіти“, кооперативи, молочарні та круж-
ки „Сільського Господаря“ саме найменш зло-
чинств. А головне: там менше зазирає людям у
вічі голод і розпач.

IV.

Не маємо завдання шукати всіх причин, до-
даних див на Волині. Одно звертає на себе ува-
гу: широкі обов'язки референтів безпеки при
староствах. Вони мають складати децизії у всіх
галузях і проявах життя. Чи то культурно-
освітня робота, чи спорт, чи боротьба з нарко-
тиками, чи курси куховарства, крою, шиття,
сільського господарства, ветеринарії та дири-
гентські, чи кооперативи, молочарні та „Сіль-
ський Господар“, чи вистави та танці, — все
входить у компетенцію одної людини.

І чи можна дивуватися, що ці „перобтя-
жені люди“ часто пишуть децизії, з яких бачи-
мо, що агрикультура загрожує порядкові, кур-
си крою й шиття — спокоеві, а центрифуга
державним інтересам?

Senex.

За вільну трибуну!...

Цікаве явище: на Рад. Україні з кожним
днем стає все менше і менше українських (нехай
і комуністичних) органів, натомість, як гриби
по дощі, родяться вони за межами її кордону.
І даремне ці органи запевняють, що ніби-то на
Україні твориться нова „українська культура“
— бо тут (поза межами УСРР), коли зняти від-
соткові „радянських“ органів куди більше, ніж
на Великій Україні. Отже, де ця культура тво-
риться? І чи твориться взагалі?

Варто тільки переглянути ці „радянські“
органи, щоби сказати — ніби sub sole пові.
Тут — безсовісна демагогія і „очковтиратель-
ство“ (щоби сказати „совецькою“ мовою); там
— брутальне знущання з усього людського. Тре-
ба би бути хіба цілковитим аналіфбетом, аби
в цій діяльності добачувати щось нового та ще
й творчого.

Перед нами нова така дитина „Вільна Три-
буна“, ч. 1, за липень 1933 р. Шомісяця 6 арку-
шів доброго паперу (бо обіцяє цей орган бу-
ти місячником) — чи не забагато вже для... про-
паганди отой „нової“ культури?

На що і для кого видають цей орган? Коли
вірний редакційний персонал, то нам ніби за-
грожує те, що мають сербо-хорвати, а саме: по-
глиблення відчуження західно-української вітки
загально-українського пня. І ось, щоб усу-
нути цю небезпеку, видають цей новий орган...
Позай.

Невже нам загрожує така небезпека? А як-
що й загрожує, то невже пан Юліан Бачинський
(бо то він є власником, головним редактором і
головним, думаю, співробітником цього органу)
сподіється, що він у стані перемогти цей про-
цес?

Отже, на нашу думку, такого відчуження
нема, — бо, якби на Україні дійсно творилася но-
вий світ, то тоді ніякі „хвіські мурі“ (які мала б
творити і зміцнювати Польща, а не саме ССРСР)
не в стані буляб „охоронити“ західну вітку у-
країнського народу від здорового творчого
культурного обєднання з Україною. А оскільки
цей „новий світ“ не твориться (а він таки не тво-
риться) — значить нема якоїсь особливої психо-
логічної підстави до такого розєднання.

Та ми певні, що й сам п. Бачинський не ві-
рить у це адекарване „завдання“ свого орга-
ну, бо сам-же він проговорюється і каже нам
про дійсні завдання „Вільної Трибуни“.

Він пише: „Коли ходити про трудове сіль-
ське населення і міське робітництво, то можна
бути певним, що вони найдуть дорогу, котрою
ім їти“ (стор. 12). Отже — робимо висновок —
не для селян і робітників призначено цей мі-
сячник.

Натомість далі читаємо: „Нехайже вони (у-
країнські інтелігенти, — П. К.), вглинувши ган-
ше в суть справи, ще раз підладуть реалізі своє
дотеперішнє відношення до Радянської України“

і ще раз розважать і піддають новій оцінці значіння П. не лише для відродження українського народу, але й зросту його могутності". (стор. 13). Здається ясно — орган видають для „уважання“ інтелігентських душ.

Треба признати, що момент вибрали швидко. Саме тепер на західних землях і на еміграції наша інтелігентська молодь починає розуміти всю шкідливість „громадянсько-патристичних“ методів Донцова і підвергається від них. Але чи піде вона до „фашизму навіяки“, тобто до більшовизму? Ледаві, бо стогін умирання з голоду України чути й по цей бік Рижського кордону.

І даремне п. Бачинський у своєму органі промовчує ті страхотні голоди і господарські розрухи, що діються тепер на Україні, даремне він розписується про всілякі „теплофікації“, „газофікації“, „автоматизації“, „електрифікації“ і інші „чудеса“ радянського „будівництва“. Цими „фікаціями“ жадливої правди не закрити. Скільки тут не писали про „нові способи рятун-

вання життя“ на Україні (гумор на шибениці?!), про винаходи — „українського кофеїну“, „українського кіноапарату“, „українського мотоцикла“ і т. д., — ним усім тепер уже очей не замилиш, хочби навіть отой „кофеїн“ назвати „всеруїнським“.

Годиться ще зазначити, що цей орган спрямований виключно проти демократичного українського табору (УНДО, УСРП, УСДП). Дістається ще клірові греко-католикам, але даремно читач шукав би бодей кілька рядків спрямованих проти правих українських анти-демократичних сил. Їх нема. Цікава толеранція! Чи буде вона взаємною?

У зв'язку з появою цього нового органу хочеться нам хіба лише сказати, що зараз, як ніколи раніше, відчувається потреба справді вільної української трибуни. Думаю, що може було б під силу краєним чинникам створити демократичний літературно-науковий місячник.

П. Котович

3 життя Православної Церкви в Польщі.

V.

Пастирство на услугах русифікації.

З усіх статей, що в останніх часах преса польська дала на тему Православної Церкви в Польщі, передовиця „Kurjera Porannego“ (ч. 163) під назвою „Русифікаційна політика митр. Дениса на Східних Кресах“ є найціннішою й найцікавішою. Вона подає цілий ряд документально перевірених фактів, що стверджують русифікаційне заставлення митрополита Дениса й русифікаційну працю його духовенства серед українського населення.

Стаття ця походить з кол української Біблістичної групи, на чолі якої стоїть п. Петро Певний. На це вказують, напр., згадки на факти лише з околиць, близьких до Луцька — осередка названої групи; освітлення деяких фактів з погляду п. Певного і покликання на документи, відомі лише проводові цієї групи. Це „певне“ походження статті не тільки не зменшує її значущості, а навпаки, ще її збільшує. Група „Певного“ поставлена в такі умови, що мусять прихильно ставитися до праці митр. Дениса. Остання, очевидно, вже перейшла границі всякої терпимості, почала компрометувати „певняків“ і вражає навіть потужне їх національне сумління.

Для українського та білоруського православного громадянства тема статті зовсім не нова; вона не сходить з його преси вже цілих десяти років. Про неї висловлювалися не тільки авторитетніші представники громадянства, але й уповноважені представництва й значніші угруповання. Звертали вони увагу на три явища в Православній Церкві в Польщі — на те, що: I.

кермуючі і значніші становища в цій Церкві захоплені лише росіянами; II. у всіх галузях церковного життя панує непримиримий російський дух та провадиться русифікаційна праця і III. московське духовенство разом зі своїми зверхниками не користується пошаною населення й провадить Церкву до руїни.

З численних українських декларацій і протестів проти використання Православної Церкви в інтересах політичної російської акції належить особливо згадати: Меморіал Української Парламентарної Репрезентації до митрополита Дениса з дня 11. червня 1924 р. з приводу введення „Нового Стилю“; Меморіал Українського Церковного Комітету до всесвітньої Християнської конференції в Льозанні з дня 7. серпня 1927 р. (надрукований у журналі „Рідна Церква“ 1927 р. ч. 1) і Отвертий лист православного студентства в Польщі до митрополита Дениса (надрукований в „Ділі“ 1931 р., ч. 149). Всі ці заклики, застереження та протести були цілковито даремними. Вища церковна влада відповіла на них зловим обвинуваченням представників українського громадянства в шовінізмі, нагіркою на українське духовенство та ще більшим зміцненням російського церковного курсу. Всі старання установити якусь згоду та мирні відносини між кермуючим духовенством та православним громадянством оказались не тільки даремними, а навіть ще шкідливими.

Українські домагання відкидали, як надмірно радикальні, ніби-то незгідні з духом церков-

ним і з церковними канонами, бо вони обіймали в собі, між іншим, українізацію богослужбової мови та призначення на духовні становища на території українській українського персоналу. (Ніби-то всі інші Православні Церкви, як константинопільська, грецька, антиохійська, ієрусалимська, де богослуження відправляються національною мовою, і склад духовенства теж національний, — незгідні з духом церковним та канонами церковним?). Церква відкидала ці домагання, разом з ними відкидала й усі інші.

Але одночасно з православними українцями борються за розмокснення свого церковного життя й православні білоруси. Вони не представляють ще ніяких радикальних „пекучих“ домагань; обмежуються самими натуральними й скромними вимогами, — у більшості домагаються лиш пристойного збереження духовенства по відношенні до білоруського населення. Під „білорусизацією“ Церкви вони розуміють здійснення наступних точок: I) високонання проповіді у парохіях з білоруським населенням мовою білоруською; II) навчання в школах дітей білоруського народу релігійною мовою білоруською; III) провадження консисторій з деканами, духовенством і парохіальними білорусами мовою білоруською; IV) особливі службові зносини духовенства з парохіальними білорусами мовою білоруською; V) вибори кандидатів на духовників для білоруського народу в Віленській дух. семінарії у білоруській національній дусі; VI) тактовне, прихильне ставлення без зневаження національного почуття білоруського народу відношення духовенства до народних звичаїв, традицій, національної культури й білоруського національного ідеалу.

Ото все, що білоруські діячі вкладають у поняття „білорусизації Церкви“ (див. „Церква і Народ“, Вільня 1932, стор. 4). Те, що білорусам приходить говорити про подібні речі, — скандал для Московської Церкви й ганьба для московського духовенства, його мораль і сутирської праці. Потрібне спеціальне звернення, щоб, живучи серед чужого народу і годуючись його кривавицею, доводиться так як це видно з протестів білоруських. Не „білорусизації Церкви“, властиво кажучи, домагаються білоруси від церковної влади, а лише такого відношення до них, яке їм належить тільки після права Божого, а й звичайного людського. І домагаються від довшого часу та з великою наполегливістю, закидаючи вищу церковну владу своїми меморіалами, з яких згадаємо тут меморіал Головної Управи Товариства Білоруської Школи з дня 28. X. 1927; Білоруського Центрального Комітету з дня 10. X. 1930; Центрального Білоруського Православного Комітету з 1930 р., з серпня 1931 р., з жовтня 1931 р. і з березня 1932 р.; Православної Фракції Білоруської Християн. Демокр.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 29. ЛИПНЯ 1933.

СОФІЯ ЯВЛОНСЬКА.

3 дороги в Юнан, країну піратів.

Юнанфу, 5. червня 1933.

Сьогодні таки вже справді йду в Юнан: вийти сиджу в поїзді, який за хвилину перешлигне на другий бік границі в Тонкіну в Юнан. В Юнан не завжди можна їхати, бо коли не пірати та їхні нападні на поїзди, то гірські обвали на залізничному шляху, або зірвані водою мости переривають дорогу на довгий час. Тепер, кажуть, сухий сезон, себто пірати поїхали просохлими доріжками в глибокі гори шукати свіжого повітря та свіжої долі, а за той час також поїзди мостами присохли водою розрізні торішні провалини. Отже, можна покищо проїхати аж до останньої залізничної станції юванської залізничної, Юнанфу.

Поїзд торохотить по перекинутім понад поручищу „Червону“ ріку мості та покидаючи Ляо-Кау влізати крізь залізні ворота в Го-Кей.

Ревізії, паспортів, мито. Відчиняючи мою валізку зі самого верху, китайський митовий урядовець — дуже важкий — „зайшов“ дві коробки ризинусових напсузок, дотепний дарунок одного з моїх друзів, що приніс мені їх на двірці у Ганой, мовляв „для кращого травлення“ китайських присмаків, столітніх яєць та тяжких піратських пригод. Упевняв мене мій друг, що „одиноке спасення Китаю — в ризинусі“.

— Чому не оголосили ви тих ліків? — питає дуже важко урядовець.

— Бо я забула їх проковтнути, заки переступила китайську границю, — пояснила я хворим голосом.

Китайці далі переводили свою увагу.

— Що це за ліки!
— Це на прочищення!
— Ви заплатите за них — рішав він — по двійму тарифу!

— Тому, що це на прочищення?
— Тому, що не оголосили!
— Але-ж бо я вас запевняю, що це для особистого, негайного вжитку.

— Це байдуже, — не оголошені фармацевтичні предмети та ліки треба оплачувати по двійму, — відчитав він напам'ять наче „Отче наш“.

— Скільки ви за них платили?
— Це дарунок!
— Скільки коштував цей дарунок?

— Я саме не встигла про це запитати, бо ваш поїзд вийшов з Ганой три хвилини скоріше, ніж треба, — відповіла я, все ще сподіваючись розсіяти його повагу.

Врешті я зміркувала, що з тим китайцем зовсім нецільово розмовляти, бо він цілком не розумів ні дотепів ні мого гарного настрою і я рішила не зупиняти довше мою справу поїзду. Вихопила я з його рук одну коробку, розірвала її децпе та швидко проковтнула чотири жовтенькі напсульки. Хоч я мало що вдалася, бо без води вони застрягли мені в горлі, я все таки до сліз сміялася з виду китайця, що був такий переполоханий, начеб я троїлася наслідком його переслідування.

Другу коробку він усе ще розгублено тримав у руці. Коли я знову прийшла до голосу, я пояснила, що дарую її йому, бо це ідеальний лік проти обструкції у замотаних митових справах. На мій жаль, він знову не зрозумів дотепу, зате зрозумів, що ризинус належить до нього, бо безцеремовно всунув коробку в одшу зі своїх широких захованих кишень і врешті пустив поїзд у дорогу. Мені все ще цікаво, в якій недугі вийде він цього ліку, чи розкусить чи ні, одну по одній торішні напсульки? Навірно догризе, хочби і цікавості. І ось яопті анов поїзд соде.

сипле димом та саджею, грюкає по заржавлених шпехах та драпається вгору мов сльмаз. Він зовсім такий вид, якби його ззаду хтось погнав.

Пильно стежу за краєвидом, шукатиме краси. Небо тут зміняє потрошки свій біло-жовтий, одноманітний колір Тонкіну на тріххвітні хмари сухого юванського сезону, які своїми вітрами висушують воду із хмар, що будують нависли між небом і землею, наче жовті губки. А під хмарами силкуються „зажати“ підгірки, підліски, приділки, підгірки і ним словом нерішуча околиця. Ні то трішки та гористий Юнан.

Хоч гаряч у поїзді ще тяжча за джунглі, бо підгірки хоч і підгірки, а такі часті, зовсім вітрові вільний перехід у свої долини. А може це причина китайського мита, що нічого не перепускає до себе з чужини. На мій спиті лише личка падають густі хмари джунглі та диму так, що після підвздошного вигляду не то китайки, а найрасовішої оталки з виверненими, напухлими устами. З станцій до поїзду підходять китайці, приносять неарілі овочі та густий чай. Звичайно, зовсім гарячу юшку з чайника, що весь, мабуть, від саджі та гаряча, липкий та ачорний, за зрештою, я не звертаю уваги, бо справа мити шує всяке почуття несмаку, навіть отця.

Попри поїзд переходять дрібніми кроками китайці у своїх ширококрутих загорітих чорних шапках на чубку голови — зовсім дідні до тих, що нам їх амазку показували у лісі, а пізніше у сензаційних образах в кілі, з висхідністю яких ми віримо лише наполовину. Вони трішки пригизують аерія, перешлигнувши, вигукують свої прихвати чаю або солодких десертів тихцем, задумано, очі в землю, ідуть під мур — планують.

Другого дня їзди під вечір, я врешті зрозуміла прославляні справжні китайці.

тій з квітня 1932 р., білоруського студентства з вересня 1931 р. і з червня 1932 р.

Вища православна церковна влада нічого не відповідала на всі ці численні меморіали білорусів, а духовенство виявляло лише більшу логоруду та зневагу білоруських національних ідеалів. Особливо знаменним було його відношення до білоруського національного свята 25. березня цього року, коли білоруси святкували 15-ліття проголошення в Мінську незалежної Білорусії й 70-ліття білоруської преси. З великим трудом вони добули в архієп. Теодоса дозвіл на те, щоби відсвятити цього дня в Соборі молебень „в порядку треби“, але коли з гостями при-

хто хоче навчитися доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче дізнатися, як де говорять український народ, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА“

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. ПЕРЕДПЛАТА: 6 зол. річно, 3 зол. піврічно, 1.50 чвертьрічно. За границею і амер. долар. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції в Адміністрації: Warszawa, Stalowa 25. m. 10.

Нові передплатники одержують журнал від 1. числа.

шли до Собору, то там не знайшлося ні одного духовного і їх національне свято обійшлося без усякої церковної відправи. Інтервенція до єпархіального єпископа не дала ніяких додатніх наслідків, лише вияснила, що духовенство не хоче мішатися „до політики“, а єпископ нікому з духовенства „приказати“ не може...

Про цей скандальний для Православ'я в Польщі факт Ювілейний Комітет і Білоруський Національний Комітет повідомили митроп. Дениса спеціальним меморіалом з дня 30. травня 1933 р. (надрукованим у тижневику „Білоруська Криніца“ ч. 22). Меморіал справедливо зазначає, що скандальний випадок 25. березня „загалом не можна розглядати поза цілою системою чи характером відношення вищої церковної влади до білоруського церковного питання. Він — логічний випис з цієї системи. Цілкомите й постійне ігнорування всіх найістотніших і найсправедливіших домагань білоруського народу в царині церковного життя — ого найбільш характеристична ознака цієї системи“. На підтвердження своїх слів Меморіал приводить кілька засадничих і найбільш яскравих фактів. А саме: 1) на лекціях релігії ніде в школах різних типів білоруська мова не є викладавочою мовою для дітей білорусів православного віросповідання, входи в школах панують польська або російська; 2) синодальна друкарня, до якої напевне плавають гроші і від білоруського насе-

лення, за весь час існування автокефальної Церкви данише, не видала ані одного підручника православної релігії, ані одного молитовника з церковно-славянським і білоруським текстом, ані одної хочби маленької книжочки релігійного змісту мовою білоруською; 3) православне духовенство в проповіданні Сл. Божого виминає мови білоруської; 4) вища церковна влада нічого не зробила й не зробить, щоби духовенство було духово й національно зв'язане з білоруським народом. Віленська Дух. Семінарія не тільки не робить ніякого постулу в білорусизації, а навпаки набирає обличчя протиного; 5) вища церковна влада нічого не зробила й не робить, щоби в підготовчих до Собору працях передсоборних комісій брали участь і представники православного білоруського народу.

До цих точок можемо від себе додати й ту дрібну, але багатомовну обставину, що на „Торжестві“ ювілею митроп. Дениса організатори не подбали ані про білоруських „експонатів“, ані про привіти мовою білоруською... У цьому випадку вже зверхники Православ'я в Польщі ідеально перевели в життя свою засаду: „не било, нет і не может бити“.

(Докінч. буде).

Ант. Гірський.

Загрожено гитлерівці скріплюються.

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. „Кройц-Цтг.“ повідомляє, що між управою гитлерівських відділів і штабгелм у східних Прусах дійшло до порозуміння, наслідком чого всі члени т. зв. молодотштабгелмових формацій у віці до 35 року будуть піддані головній команді штурмовиків. Часопис вияснює, що цей розпорядок видано з огляду на військові відносини, які панують на особливо загроженой території німецької держави.

Хто підпалив райхстаг?

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. Баварський міністр справедливості Франк заповів оголошення амністії, вирішеної вчора баварським урядом. Амністія передбачує дарування кар за проступки з останніх місяців у зв'язку з націонал-соціалістичною революцією. Далше міністр заявив, що процес за підпалення райхстагу нізбудеться мабуть з кінцем листопада або з початком грудня. Боротимуться тільки німецькі адвокати, бо сенат державного кримінального трибуналу рішучо спротивився допустити оборонців заграничних. Мин. Франк зазначив, що обвинуваченого Ф. Ліббе не можна вважати одиноким винуватцем підпалу, але що він мусів мати спільників. На основі „Берл. Тагесблату“ міністр виразно назвав арештованих болгарів співучасниками підпалу, а комуністичних послів Торглера і Тельмана назвав втаємниченими в плани замаху.

життя. Байдужий на заші почування бездушний поїзд все гуркотить, що раз то щедріше силе іскрами, клубами, димом, вогнем, мов скажена потвора в погоні за ворогом.

Після найменше тридцяти тунелів я врешті сказала йому сусідові, що мене гонить однаковість юванського тунелевого пейзажу. Та він запевняв мене, що вся краса цього пейзажу не у варіантах, а саме у його постійності та невтомному повторюванні тих самих колорів, вражень і форм. На доказ цього він обіцяв мені, що матиму щастя ствердити це особисто, рахуючи тунелі та подивляючись „глибину“ їхніх барв. Врешті запевняв мене, що я розумію велич пейзажу щойно після довгої низки тунелів, коли переїду останній тунель юванської залізниці, себто сто я сімдесят восьмий.

— Неможливо! — перепитала я його, збентежена перспективою тих сто сорока тунелів.

— Ви захоплені, правда? Я це розумію. Ніхто не може бути байдужий на красу наших юванських гір. Недурно вони називаються „тори сто тисячі вершків“.

— Дивний кітасць, — подумала я. — Він міряє красу певною скількістю повторюваних чисел... Чим більше тунелів, — хоч і він у них дусється — тим більший його подив, чим більше вершків у гір, тим певніша заперука їхньої краси. Але це мабуть виза свіжого впливу на нього європейської цивілізації, якої він не арозумів як слів. — виправдувала я його як могла, — бо ж не могла я поверати в те, що в Китаї я не віднайду вже й сліду цієї тонкості, рафінування, уяви та смаку, які я подивляла в Європі на старинних зразках китайського мистецтва.

Закурена долею Китаю, його мистецтва, та впливом на нього Європи, врешті під невір'я приїхала в Амі-Чау, другий і останній вітчизняний етап в Галові й Юнчяфу.

Огидний злочин.

Тіла пок. Березинського і Володимира Старика найшлися.

У зв'язку з вчорашньою нашою заміткою про викрадення тіл пок. Березинського і В. Старика з гробу на цвинтарі в Городку Ягайлонському довідуємося, що вчора ці тіла найшлися. Судово-лікарська комісія разом з прокуратором і в присутності посла д-ра Ст. Біляка були при перенесенні та похованні тіл обох покійників до давньої могилы. Грабара цвинтаря в Городку Ягайлонському арештували, а прокуратура почала слідство в справі вияснення цілої тієї несамовитості події та в справі притягнення винних до кримінальної відповідальності.

Комунікат ПАТ-а в тій справі.

ЛЬВІВ, 27. 7. ПАТ. Вночі з 24. на 25. ц. м. неznані люди розкопали на цвинтарі в Городку Яг. могилу, в якій були поховані тіла бл. п. Юрка Березинського і В. Старика, учасників нападу на почтовий уряд у Городку Яг. в листопаді 1932 р. Органи безпеки, які прийшли на місце знайшли гроб розкопаний і порожній. Повідомлений про цей факт воєвідський уряд видав відповідні прикази, а місцевий повітовий староста Фрончовський розпочав негайно енергійні докождження, наказавши оглянути докладно цвинтарний терен. Докождження принесли позитивний вислід, бо до 24 годин тіла померлих віднайдені і в привіт повітового старости, повітового лікаря, двох представників українського громадянства, а саме посла д-ра Ст. Біляка і п. Процишина та поліційних органів відобуто з того гробу, де тіла були сховані, і зложено назад у попередньому гробі.

Повітовий староста наказав придержати місцевого грабара, що мав нагляд над цвинтарем, а справу передав прокуратурі.

Італійські фашисти в Німеччині.

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. В королівській палаті в Мінхені управа націонал-соціалістичної партії прийняла вчора 450 молодих італійських фашистів, що подорожують по Німеччині. В прийнятті взяли участь Гітлер, який виголосив промову, закінчену окликом в честь Муссоліні. Промовляв теж його заступник Гес, після чого у відповіді італійський амбасадор Перутті заявив, що фашизм з націонал-соціалізмом мають виконати велике завдання в інтересі світа.

Радянсько-французьке зближення.

Частина французької преси порівнює нинішні факти, що говорять самі за себе. В місцевості Роаят перебуває Літвінов, а в сусідньому готелі задержався Троцький. Чи Троцький мав з Літвіновом якусь довірочну нараду, годі ствердити. Крім Літвінова перебуває в Роаяті ще один муж довіря Сталіна. Не без значіння теж візита радянського посла Довгалевського у Поль-Бонкура, а поруку фактам надає лист групи приятелів Троцького, надісланий до редакції „Полулер“, який стверджує, що в справі приїзду Троцького інтервеніувала в уряді літературна група з Дюгамелем.

Польсько-радянське зближення.

ЛІБОНДОН, 27. 7. ПАТ. „Манчестер Гардіан“ стверджує, що англійська дипломатія слідує уважно за порозумінням, яке назріває між Радянщиною і Польщею. Часопис указує на візиту більшовицького журналіста Радека, що провів два тижні в Польщі, обертуючись серед провідних кол. його статтей про Помор'я дожидають нетерпеливо, особливо в Німеччині. Приїхав теж до Польщі заступник комісаря для закордонної торгівлі Ганецький, що привіз документи, які торкаються побуту марш. Пілсудського в російських в'язницях. Радянський уряд віддячився тим способом за одержання листів Леніна, які він залишив у Заклопаному. На особливу увагу заслуговує візита радянських летунів у Польщу. Зате в серпні ц. р. віде до Радянщини а ревізитою делегація польського військового летунства.

Одноразом польсько-радянські економічні взаємини, низка дипломатичних посунув вказує на те, що підготовляється польсько-радянський торговельний союз. Поруч з тим, коли Польща розвиває активність, щоби забезпечити собі на задах приятеля замість ворога, сліди спроби відірвати польсько-німецькі взаємини. Оголошене іменування посла Ліпського в Берліні говорять багато. Ліпського уважають найкращим знавцем німецьких справ у Польщі.

штиваних малесеньких відкрях, що стрибають в одну та другу наче горобці.

Дивлячись на це їхнє незграбне шпигульвання, на їхню якби механічну ходу манекінів, а врешті рішила запитати мого сусіда-китайця аро походження тих незвичайних жінок з каріковими візками. Він пояснив мені, що це не спеціальна раса людей, а стародавній збережений звичай сповивати від дитинства ноги жінок, аж доки вони не зрівняються з литками, майже у рівеньки заокруглені стовпчики, на яких жінки алегко втекти з дому її пава — мужа.

— Маленькі ноги жінок це її гордість, — пояснив він. — Я маю три довжки, розуміється вже замужні, бо вони мають найменші ноги з цілої околиці.

— А як довго тривають ці тортури? — запитала я.

— Менше-більше десять літ.

— І цілих десять літ ваші жінки покірливо зносять ці тортури?

— Навіть часом з розкішю.

— Це неімовірно.

— Нема краси, пані, яка не коштувала би вас оплати терпінням.

Та сентиментально розмовляючи та спочувало споглядаючи на китайчок, що стрибають вздовж поїзду наче накручені манекіни, іду щораз-то глибше в край, який досі в моїй уяві називав до легенди, до світа неможливостей. Поблизько, поне вгору, переїждить крізь села, містечка, ріки, влізати поїзд довгі тунелі, наповнені темрявою, густим димом та газом, що аанять повітря. Ці тунелі це справжні вирази підземної витривалості, бо в них пожевої зашкаєш хусткою рот та уста, бо інакше залуєшесь газом. Коли ж раз по заїзді в тунель ми, я і мій сусід, уважливо та привітно веміаємося одне до одного, з виразом співчуття та владності на думку про нестійкість людського

Новий самоуправний закон

XII.

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД.

Не забувайте про тих, що в боротьбі за
волю Нарodu стали інвалідами! Жестом
в хосен українських інвалідів!

Проводячи таку тенденцію цієї ревізії аж
назавжди очевидна і нема сумніву, що відумало її
на користь за кордоном само діяльність
ту.

лю Крамер у шпиталі записав як найважливіший момент із розмови те, що новонароджена 18-місячна дівчинка відчуває якийсь давній страх літної смерті, бо „не знає, що з нею має бути“. Досі у світі перевели тільки 12 таких операцій.

— **Річні вістки.** У Німеччині є тепер 250.000 безробітних, 100—200.000 ненормальних, 70.000 ідіотів, 100.000 епілептиків і 6 мільйонів нездорових; таку статистику склали німецькі лікарі. — Борви у канадійській провінції Онтаріо спричинив цього тижня великі шкоди; 20 осіб ранених. — У Брюсселі закінчив свої наради 12-ий міжнародний конгрес бібліографів, що займався новими лінтингами, як списувати та діляти книжки, щоб легше орієнтуватися у величезній книжарській продукції. — Від 25. до 30. жовтня радитиме в Мадриді міжнародний конгрес лікарів і дослідників від недуги рака. — Під Нью-Йорком вибудують тунель; цим тунелем їхатимуть авто; буде він скінчений у 1937 р. коштом 2 мільярдів дол. — У кратер Мігара, що знаходиться в околиці Токіо, скочило 12 осіб з метою самогубства; всі заходи поліції, щоб не допускати туди атомлених життів, досі надаремні. — 17. ц. м. у французькій місті Лурд, де щороку зізгається багато прочан, було 600.000 осіб, більш як минулих літ; на цей день призначили свято канонізації Бернадети. — Тому, що місто Нью-Йорк не надається на осід літаків, у пристані Бруклін вибудують штучний острів із окремим летовищем.

— **Смерть композитора.** У Берліні помер композитор Макс Шалінг, ур. у 1868 р. Його найважливіші твори-опери: „Інтельде“, „Сопілковий танець“, „Молох“ (за Геббелем), „Мона Ліза“; симфонічний пролог до „Едіпа“, музика до 1. частини „Фауста“ та до Вільденбруха „Співу ворожок“, крім цього 40 творів. Шалінг був диригентом опери в Штутгарті, а від цього року диригентом державної опери у Берліні і президентом Пруської Академії Мистецтв на місці Макса Лібермана, що відійшов із цього становища з політичних причин.

— **Студії в Бельгії.** У Шарлеруа, під протекторатом міністерства промислу, існує окремий виділ т. зв. Школа Інженерів — Техніків (нім. Betriebsingenieur). Час студій триває 3 роки. Є такі відділи: 1) Механіка (мости, витяги, вагони (т. зв. група копальняна) і друга: моторів та локомотивів. 2) Електрика (група конструкторів, група експлуатації електричної енергії. 3) Хемія. 4) Будівництво. Наука добре поставлена, на аразок американський. Студію дуже багато чужинців. Оплати 200—250 фр. 6. річно. До вступного іспиту, який відбудеться в половині серпня, вимагається математика і геометрія. При унів. є підготовчий інститут. До школи приймають вже по закінченні 6. кл. гімн. У цій Бельгії вписи є лише одноразово, з початком шкільного року. Скромне життя в Шарлеруа вимагає менше 450 фр. місячно. Ближні інформації подасть „Насус“ Louvain, 161 r. de Maline, Belgique. — А. В.

Дописи.

СТАРОСАМБІРСЬКА

Великий шродий фестин відбувся 23. липня в Лужку Горішньому при участі містотворців. В програму фестину увійшли: апарти вільного мистецтва; кіно перегони, спів мистецтва; свеса під дир. В. Нижника; національні танки. Цього фестину приграла дуга оркестра і симфонічного оркестру під дир. Юліана Рабія. На окрему атаку мистецтва добірний і дуже тиний складковий буфет мистецтва. Фестин дав 355.20 зол. приходу і осталих бі дуже гарні вражіння. Дохід приналежить до кооперативної домішки.

Місцеві громадянські вибори. Ще в липні р. розписано в Лужку Гор. громадські вибори. Кількість радних побідило село, ріжні його члени на виборі мисдевого управителя школи Новосельського району. Шли робити єдність села, а колиб це не вдалося, допустити до вибору айта. І пили підполковника фальшиві поголоски, погрози. Та село держалося таточко визначено вибори на 16. липня п. р. Було, що мусити виїти кандидат села і п. Новосельський реложив вибори на день 20. липня. Та хоча 20. липня ста приїхав на вибори, відложено їх ще на 21-го. Цього дня прийшов командант мисдевого постеру, який, що вибір не відбудеться, бо вже увійшов в новий закон про збірні громади. Обурені громадяни склали 26. липня делегацію до воєводства зі скаргами.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Миський Театр.

Субота, 29. липня год. 8. веч. „Утіла жінки перенелачки“. Гостина Крик. Театру ім. Славського.

Театр Ріжнородностей.

П'ятниця, 28. липня год. 8. веч. „Морфіна“. Ост. виступ Е. Житецького.

Кіно.

АДРІЯ: „Демон смерті“.
АПОЛЬО: „Вязень з Каєни“.
АТЛАНТИК нечичне до 15. серпня ц. р.
КАСІНО: „Мокра парад“.
КОПЕРНИК: „Загадковий дим“.
МАРУСЕНЬКА: „Загадковий дим“.
МІРАЖ: „Мадам-сатана“.
МУЗА: „Маска д-ра Фу-Ман-Чу“.
ПАЛАС: „Право до гріха“.
ПАН: „Муж з улам“ і „Побіда“.
ПАСАЖ: „Гдець без голови“.
СТИЛЕВЕ нечичне з привозу реконструкції.
ХИМЕРА: „Жінка без майбутності“.
УТИХА: „Голос пустини“ і „Ревія“.

Закордонне радіо.

П'ятниця, 28. липня 1933.

Міжньо (331.4) 20.30 Оперетка; Штрасбург (545.2) 15.30 Концерт; Штутгарт (360.5) 20.20 VI. Симфонія Бетовена; Сентенс (403.8) 20.00 Камеральна музика; Рим (441.2) 21.00 Оповідання Гофмана; Відень (518.1) 17.00 Концерт; Харків (937.5) 20.00, 18.20 Грамофон, 9.00 Музика, 10.00, 13.50, 18.00, 19.00 Концерт; Далецентри (1554.4) 1.30 Концерт; Главеруа (1875) 20.10 Концерт.

Субота, 29. липня 1933.

Братисава (279.3) 20.00 Оперетка; Брно (341.7) 18.25 Концерт солістів; Рим (441.2) 21.30 Концерт; Відень (518.1) 19.15 Опера; Рига (525) 19.30 Концерт; Харків (937.5) 8.00 Грамофон, 9.15, 18.00, 19.00 Концерт; Далецентри (1554.4) 20.00 Радіокабаре; Париж (1724.1) 12.00, 20.00 Грамофон, 14.45 Змагання за чашу Дейвіса.

Львівське радіо.

П'ятниця, 28. липня 1933.

7.00—7.55 Ран. програма; 12.05, 16.40, 17.15, 17.45, 18.10, 19.40, 20.00, 21.10 Трансмисія з Варшави; 14.55, 15.15, 15.50, 22.40 Грамофон; 15.10 Славя перум; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжєва біржа; 16.00 Популярний концерт; 19.20 Весілля; 21.00 Туристика.

Субота, 29. липня 1933.

7.00—7.55 Ран. програма; 12.05, 17.00, 19.40, 22.00 Трансмисія з Варшави; 14.55, 15.15, 15.35 Грамофон; 15.10 Славя перум; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжєва біржа; 16.00, 21.30 Концерт; 18.15 Вичит; 19.20 Весілля; 21.15 Серед книжок.

БІРЖА.

ДОЛЯР.

У четвер, 27. липня Філія Польського Банку у Львові устійнила курс долара на 6.35 зол. На чорній біржі плачено за долар від 6.42—6.45 зол. Міжнародний курс долара вносить 6.45 зол. Тенденція зростає.

ЗБІЖЄ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Цини ринк.	ЗОЛОТИХ	
	від	до
Пшениця двірська	30—	30.50
Пшениця збірна	28—	28.50
Жито одношле	12—	12.25
Жито збірне	18.50	18.75
Ячмінь двір. одношлел	15.50	16—
Ячмінь на мліво	14.50	15—
Овес галицький	12.50	13—
Овес замолкий	11.25	11.75
Овес збірний	10—	10.50
Кукурудза краєва	18—	19—
Барабол промиса.	2.50	3—
Фасоля біла	18—	20—
Фасоля колірова	13—	14—
Фасоля краса (з мшк.)	16—	16.50
Горих піс-Вікторія	27—	29—
Горих полений	20—	22—
Бобик	10—	10.50
Вика чорна	9.50	10—
Вика сіра	8—	8.50
Сіно солодке прасов.	6.50	7.50
Солома прасована	4.50	5—
Гречка	14—	14.50
Льон	38—	40—
Лубин синій	8.75	9—
Вісілки житні	6.75	7—
Вісілки пшеничні	8.25	8.50
Пшоно	30—	31—
Просо краєве	58—	59—
Макухи льняні	17—	18—
Коношини черв. зв.	70—	72—
Мак синій	180—	190—
Мак сивий	160—	170—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	31.50	32—
Пшениця збірна	29.50	30—
Жито одношле	21—	21.25
Жито збірне	20.50	20.75
Ячмінь на мліво	15.75	16.25
Овес двірський	14—	14.50
Овес двірський замолк.	12.75	13.25
Овес збірний	11.50	12—
Мука пшес. люксусова	63—	63.50
Мука пшес. 65 проц.	46—	47—
Мука житня тип уряд.	37.50	38—
Вісілки житні	7.75	8—
Вісілки пшеничні	9—	9.25
Крупи ячміні грубіші	28—	30—
Пшоно ч. 1	35—	40—
Пенція ч. 10	28—	30—
Сіно солодке кр. пр.	7.50	8.50

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи по найдешевших цінах!

Даром
не купиш
мила

але дешевіше
бо видатніші

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам для 27. 7.: масло 2.90 зол., молоко 17 сот., сметана 90 сот., яйця 2.40 зол. за кону. Тенденція на масло і сметану удержана, на яйця і молоко зростає.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФАБРИКА цукорків „Фортуна Нова“ — Львів, Кордєцького 23 приймає негайно метких заступників на Волин-Галичану за провізією. Референції вимагані. 83—3

ПОВЕРХОВИЙ новий дим без таск і податків, горілий Літчик, електрика, ціна 22, голяка 16 таск золотих. Ігнат, Львів, Куркова 24. 86 1—1

ЕНЕРГІЯНА, молода особа, з інтелігентної української родини, дуже добре знається на всякому господарстві — шукає управу на фіззарку або при іншій більшій господарстві. Зголошення приймає з чешністю К. Горбачевська пошта Солом'яна, коло Станіславова. 87 1—3

ВИПРОДУЄМО остоли до сезону жіночі плащі, костюми, сукні, гумові плащі і т. п. по незвичайно низьких цінах. Магазин Я. ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна 2 (Готель Жорж). 89 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВОИСИ
за рік 1933/34 за часної річної згоди і шиття та домішки господарства ормків РІЯ ПІСАРСЬКА, СТАШЦА & В.

НАКЛАДНА SCHERL у Львові

порукає такі свої видання:
Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berlin, Nachtausgabe, Der Montag, Die Welt, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport in der Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видань:
BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 1—3
У листях треба зазначити:
Ausland-Abteilung. Місця платити: Познань (чековеkonto в ПКО), Берлін (Почтовеkonto в Берліні) Berlin 3.111.

Пошкрійте „Діло“

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошених.

І жк. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зод. 0.15	Дрібні оголошення від слова:		Остання сторінка 1/1
		матримоніальні по	зод. 0.15	
одиношпальтовий надісланий і некролог	0.40	купко, продаж, винаєм і т. п.	0.10	1/2
„ в тексті і новинах „	0.48	шукаючі праці	0.06	1/4
„ на першій сторінці „	0.55	слова товстим друком подвійно.		1/8

Текстові сторони 50 проц. дорожче

За редакцію відповідає Олександр Костик.

Видає Видавнича Спілка „Діло“.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок